

УДК [330.332+330.341.1]»71» (477)

Бондар-Підгурська Оксана Василівна

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту
Полтавський університет економіки і торгівлі*

Bondar-Pidhurska Oksana

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Management
Poltava University of Economics and Trade*

ORCID: 0000-0001-7792-4023

Бакланов Станіслав Олексійович

*аспірант
Полтавського університету економіки і торгівлі*

Baklanov Stanislav

*Postgraduate Student of the
Poltava University of Economics and Trade*

ORCID: 0009-0004-6529-5193

Курзанцев Дмитро Володимирович

*аспірант
Полтавського університету економіки і торгівлі*

Kurzantsev Dmytro

*Postgraduate Student of the
Poltava University of Economics and Trade*

ORCID: 0009-0007-0060-1112

DOI: 10.25313/2520-2294-2025-11-11597

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ: РОЗПОДІЛ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО МІСЦЕВИХ ПРОБЛЕМ, ПРІОРИТЕТІВ І ЖВІ НАСЕЛЕННЯ

RETHINKING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT AGENDA: ALLOCATION OF CAPITAL INVESTMENTS ACCORDING TO LOCAL ISSUES, PRIORITIES, AND VITAL INTERESTS OF THE POPULATION

Анотація. Вступ. Сталий розвиток – це ключовий напрям глобальної політики. Проте, останні опитування серед досліджених експертів зі сталого розвитку з 72 країн показали неоднозначні результати: «понад дев'ять із десяти респондентів підтвердили, що порядок денний сталого розвитку потребує перегляду, і половина експертів закликали до радикального його перегляду». Тому, стійкість глобального порядку денного нині знаходиться «під питанням».

Отже, на тлі реалізації цілей сталого розвитку актуалізується питання необхідності перегляду та переосмислення його порядку денного, що стає «поворотним моментом для глобальної стійкості», а також для кожного окремого підприємства.

Мета статті – переосмислення порядку денного сталого розвитку відповідно до місцевих проблем, пріоритетів і ЖВІ (життєво важливих інтересів) населення на засадах оптимізації процесу розподілу капітальних інвестицій як першопричини ситуації в умовах викликів і шоків сьогодення, а також надання дієвих рекомендацій у цьому форматі.

У процесі здійснення дослідження було використано наукові методи: аналізу та синтезу; візуалізації, табличний, графічний і логічного узагальнення результатів.

Результати. На основі комплексного підходу виокремлено суть, роль і значення капітальних інвестицій для розвитку конкретного підприємства та національного господарства загалом. Позиціоновано капітальні інвестиції як умову та підґрунтя реалізації цілей сталого розвитку, а також можливість протистояння нинішнім викликам і шокам, котрі перешкоджають йому. Підкреслено важливість справедливого та оптимального розподілу капітальних інвестицій для ефективної реалізації цілей сталого розвитку. При цьому узагальнено та візуалізовано виклики і перспективи сталому розвитку.

На основі аналізу розподілу капітальних інвестицій за галузями національного господарства 2010–2024 рр. зроблено висновок, що структура економіки України поступово змістилась від індустріальної до аграрно-соціальної – частка промисловості знижується, а роль сільського господарства, державного сектору та охорони здоров'я зростає. Водночас відбувається посилення ролі держави та соціальних галузей – після 2014 р. та особливо після 2020 р., що вказує на зростання бюджетного фінансування та витрат на оборону, медицину, соціальну підтримку. Крім того, технологічні та інформаційні галузі демонструють динаміку росту, але ще не досягли провідної ролі. Разом із тим, будівництво й фінансовий сектор переживають стагнацію, втрачаючи вплив. В результаті рівень диверсифікації економіки підвищився, проте частка секторів із високою доданою вартістю залишається низькою. Подібна ситуація може бути викликана неоптимальним розподілом інвестицій в країні та політикою, яку проводить уряд. Водночас зауважено, що в період нинішніх викликів і шоків розподіл капітальних інвестицій має відбуватися відповідно до ЖВІ населення та тісно корелюватися із цілями сталого розвитку.

Представлено карту відповідності галузей національного господарства цілям сталого розвитку (SDGs), що використана для оцінки секторного розподілу капітальних інвестицій із Цілями сталого розвитку («сектор → SDG») України у 2024 році.

На основі комплексного, системного та ситуаційного підходу, а також застосування принципу золотого перетину візуалізовано та рекомендовано до використання карту оптимального розподілу капітальних інвестицій для України з прив'язкою до Цілей сталого розвитку (SDGs) у повоєнний період, що має забезпечити вчасне їх виконання та збалансований розвиток країни.

Перспективи та подальші дослідження. Перспективою подальших досліджень можуть стати: 1) наукові розвідки у межах вивчення проблеми переосмислення порядку денного сталого розвитку пов'язані, насамперед, із пошуком нових методологічних підходів до оцінки ефективності розподілу капітальних інвестицій відповідно до місцевих потреб, пріоритетів і рівня якості життя населення. Важливим напрямом є розроблення інтегрованих індикаторів, що дозволять одночасно враховувати економічні, соціальні, екологічні та культурні аспекти розвитку території; 2) питання регіоналізації глобальних Цілей сталого розвитку (ЦСР) та адаптації їх до місцевих контекстів із урахуванням соціально-демографічних, ресурсних і екологічних особливостей. Доцільним є створення моделей оптимального розподілу інвестицій між секторами економіки за принципами системного балансу або «золотої пропорції», що сприятиме гармонізації розвитку та зменшенню диспропорцій між регіонами; 3) дослідження впливу якості життя на формування інвестиційної привабливості територій, а також ролі соціального капіталу, інституційної довіри та громадської участі у підвищенні ефективності використання капітальних ресурсів; 4) використання штучного інтелекту та аналітики великих даних для прогнозування локальних потреб, визначення точок зростання і моделювання соціально-економічних ефектів сталих інвестицій.

Загалом подальші дослідження у цій сфері мають міждисциплінарний характер і можуть стати основою для формування нової парадигми «інвестиційної стійкості», орієнтованої не лише на економічну результативність, а й на довгострокове підвищення якості життя населення, підвищення рівня задоволення ЖВІ та гармонійний розвиток суспільства.

Ключові слова: капітальні інвестиції, цілі сталого розвитку, оптимальний розподіл, життєво важливі інтереси населення, підприємство, порядок денний сталого розвитку, національна економіка.

Summary. Introduction. Sustainable development is a key dimension of global policy. However, recent surveys of experienced sustainability experts from 72 countries showed mixed results: “more than nine out of ten respondents confirmed that the sustainable development agenda needs revision, and half of the experts called for its radical revision”. Therefore, the resilience of the global agenda is currently ‘under question’. Consequently, against the backdrop of implementing the Sustainable Development Goals, the need to revise and reinterpret this agenda becomes increasingly relevant, marking a ‘turning point for global resilience’ as well as for each individual enterprise.

The purpose of the paper is to reinterpret the Sustainable Development Agenda in accordance with local problems, priorities, and the vital interests (VIs) of the population, based on optimizing the process of capital investment allocation as the underlying cause of the current situation in the context of modern challenges and shocks, and to provide practical recommendations within this framework.

Methods. The study employed scientific methods of analysis and synthesis, visualization, tabular and graphical representation, and logical generalization of results.

Results. Using a comprehensive approach, the study identifies the essence, role, and significance of capital investment for the development of both individual enterprises and the national economy as a whole. Capital investment is positioned as a prerequisite and foundation for achieving the Sustainable Development Goals, as well as a mechanism for addressing current challenges and shocks that hinder sustainability. The importance of fair and optimal allocation of capital investments for the effective implementation of SDGs is emphasized. The main challenges and prospects of sustainable development are generalized and visualized.

Based on an analysis of the distribution of capital investments across sectors of the national economy from 2010 to 2024, it is concluded that the structure of Ukraine's economy has gradually shifted from an industrial to an agrarian-social model: the

share of industry is declining, while the role of agriculture, the public sector, and healthcare is increasing. At the same time, the role of the state and social sectors has strengthened – particularly after 2014 and even more so after 2020-indicating a rise in budget financing and expenditures on defense, healthcare, and social support. Meanwhile, technological and information industries are demonstrating positive growth dynamics but have not yet achieved a leading position. Conversely, the construction and financial sectors are experiencing stagnation and losing influence. As a result, the overall level of economic diversification has increased, yet the share of high value-added sectors remains low. This situation may be attributed to suboptimal investment allocation and government policy. Moreover, it is noted that in the current period of crises and shocks, the distribution of capital investments should align with the population's vital interests (VIs) and closely correlate with the Sustainable Development Goals.

The study presents a map of correspondence between sectors of the national economy and the SDGs, used to assess the sectoral allocation of capital investments in line with the Sustainable Development Goals ("sector → SDG") in Ukraine in 2024. Based on a comprehensive, systemic, and situational approach, as well as the application of the Golden Ratio principle, a map of the optimal allocation of capital investments for Ukraine in the post-war period is visualized and proposed, ensuring timely achievement of the SDGs and balanced national development.

Prospects and further research. Future research perspectives include: 1) The search for new methodological approaches to assessing the effectiveness of capital investment allocation in line with local needs, priorities, and quality-of-life indicators. A key direction involves developing integrated indicators that jointly account for economic, social, environmental, and cultural dimensions of regional development; 2) Further analysis of the regionalization of global Sustainable Development Goals (SDGs) and their adaptation to local contexts, considering socio-demographic, resource, and ecological features. It is advisable to create models of optimal investment allocation among economic sectors based on systemic balance or the "Golden Ratio" principle, which would promote balanced development and reduce inter-regional disparities; 3) Exploring the impact of quality of life on the investment attractiveness of territories, as well as the role of social capital, institutional trust, and civic participation in enhancing the efficiency of capital resource utilization; 4) Integrating artificial intelligence and big data analytics to forecast local needs, identify growth points, and model the socio-economic effects of sustainable investments.

Overall, further research in this field is inherently interdisciplinary and may serve as a foundation for shaping a new paradigm of 'investment resilience', oriented not only toward economic performance but also toward the long-term improvement of population well-being, the fulfillment of vital interests, and the harmonious development of society.

Key words: capital investment, Sustainable Development Goals (SDGs), optimal allocation, vital interests of the population, enterprise, Sustainable Development Agenda, national economy.

Постановка проблеми. Глобальне опитування експертів зі сталого розвитку 2025 року фіксує переломний момент у формуванні світового порядку денного сталості. Попри те, що ця сфера десятиліттями визрівала й розширювалася, склався виразний консенсус: чинний підхід уже не відповідає цілям і відбуваються негативні явища, а саме: падіння довіри до глобальних рамок; низька ефективність основних учасників процесу; зниження довіри до громадянського суспільства; уповільнення прогресу та зростання спротиву; регіональні відмінності у сприйнятті. Понад дев'ять із десяти фахівців вважають, що потрібні зміни, і більш ніж половина наполягає на радикальному переосмисленні. Водночас, це варто сприймати не як кризу, а як «склянку наполовину повну»: нагоду для коригування курсу, що відчиняє двері сміливим стратегіям, здатним відповідати викликам нашого часу.

Згідно зі звітом «*Сталий розвиток на роздоріжжі*», експерти відзначають уповільнення прогресу та зростання спротиву порядку денному сталого розвитку, особливо у Північній Америці, поряд із падінням довіри до глобальних рамок, таких як ЦСР і Паризька угода. Найнижчі показники ефективності отримали уряди та інституційні інвестори, а довіра до громадянського суспільства помітно зменшилася. Водночас академічні установи зміцнили свої позиції, а експерти з країн Азійсько-Тихоокеанського

регіону демонструють відносний оптимізм, розглядаючи нинішні виклики як потенційні можливості для оновлення порядку денного сталого розвитку [1].

Вище викладене дозволяє дійти висновку, що необхідно переосмислення порядку денного сталого розвитку відповідно до місцевих проблем, пріоритетів і життєво важливих інтересів (ЖВІ) населення на засадах оптимізації процесу розподілу капітальних інвестицій як першопричини цього в умовах викликів сьогодення, а також надання дієвих рекомендацій у цьому форматі [2–4]. Тому, оптимізація розподілу капітальних інвестицій в контексті переосмислення порядку денного сталого розвитку відповідно до місцевих проблем, пріоритетів і підвищення рівня ЖВІ населення є нагальною науковою та практичною потребою сучасності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань реалізації цілей сталого розвитку та значенням капітальних інвестицій для розвитку соціально-економічних систем займалися такі науковці: Бондар О. І. [5], Бондар-Підгурська О. В. [6–9], Галушкіна Т. П. [5], Гуменюк Я. [10], Дегтярьова І. Б. [12], Квак В. В. [11], Квак С. А. [11], Карінцева О. І. [12], Клиновий Д. В. [13], Скоробогатова Н. Є. [14], Унгурян П. Я. [5], Харченко М. О. [12] та ін. Проте, незважаючи на наявність великої кількості наукових праць із цієї проблематики недостатньо вивченими залишаються питання щодо оптимального

та справедливого розподілу капітальних інвестицій у контексті перегляду порядку денного сталого розвитку відповідно до ЖВІ населення, місцевих проблем і пріоритетів. Все це створило передумови для формування мети статті та проведення дослідження в цьому аспекті.

Мета статті — переосмислення порядку денного сталого розвитку відповідно до місцевих проблем, пріоритетів і ЖВІ (життєво важливих інтересів) населення на засадах оптимізації процесу розподілу капітальних інвестицій як першопричини виниклої ситуації в умовах викликів і шоків сьогодення, а також надання дієвих рекомендацій в цьому форматі.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали матеріали офіційних сайтів що стосуються питань зазначеної проблематики, а також праці українських авторів, які досліджують науково-практичні питання у сфері сталого розвитку та капітальних інвестицій. У процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: аналізу та синтезу (під час вивчення праць прогресивної наукової спільноти, проведенні дослідження щодо оптимального розподілу капітальних інвестицій за галузями національного господарства, переосмисленні порядку денного сталого розвитку відповідно до місцевих проблем, пріоритетів і ЖВІ населення на засадах оптимізації процесу розподілу капітальних інвестицій як першопричини цього в умовах викликів сьогодення, а також надання дієвих рекомендацій в цьому форматі); візуалізації (під час узагальнення викликів і загроз сталому розвитку та інше), табличний і графічний (під час виокремлення пріоритетних сфер інвестування, складання карти відповідності секторів → SDGs, що використана для оцінки, узагальнення рекомендованих результатів щодо оптимального розподілу капітальних інвестицій для України (з прив'язкою до SDGs) у повоєнний період); логічного узагальнення результатів (під час формування висновків).

Структурно-логічну схему проведеного дослідження можна подати так: «виокремлення викликів сталому розвитку і його перспектив» — «з'ясування суті, ролі і значення капітальних інвестицій та їх оптимального розподілу у реалізації цілей сталого розвитку» — «аналіз і характеристика розподілу капітальних інвестицій в Україні відповідно до ЖВІ населення та цілей сталого розвитку» — «розробка рекомендацій і перспектив щодо оптимального розподілу капітальних інвестицій для України (з прив'язкою до цілей сталого розвитку (SDGs) у повоєнний період».

Виклад основного матеріалу дослідження. Зобов'язання країн щодо реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР) ООН вимагають від підприємств більшої екологічної свідомості, енергоефективності, соціальної відповідальності та прозорості. У цьому контексті варто враховувати результати висновків експертів «Сталий розвиток на роздоріжжі», що

був спільно розроблений та проведений компаніями GlobeScan, ERM та Volans. Це опитування 844 кваліфікованих, досвідчених експертів зі сталого розвитку з 72 країн виявляє ключову точку перегину в еволюції глобального порядку денного сталого розвитку. Попри те, що концепція сталого розвитку за майже сорок років після виходу Звіту Брундтланд «Наше спільне майбутнє» (1987) суттєво зміцніла, розширилася та стала ключовою темою глобального дискурсу, на думку експертів, сучасні підходи та практики в цій сфері вже не демонструють належної ефективності. При цьому дев'ять із десяти респондентів стверджують, що порядок денний потребує перегляду, а половина експертів закликають до радикального його перегляду. Отже, сталий розвиток насправді «перебуває на роздоріжжі з точки зору шляху вперед».

GlobeScan, ERM та Volans не інтерпретують результати опитування як такі, що відбувається екзистенційна криза. Очевидним стає момент можливостей. У цей час лідери приватного, державного та громадянського секторів можуть змінити свою позицію та внести сміливі стратегічні корективи, необхідні для здійснення справедливого, низьковуглецевого та екологічно позитивного переходу. Це означатиме створення нових ринків, які зміцнюють суспільство та економіку, а також підвищують стійкість бізнесу. Також необхідно використати можливості, корті створюють комерційну цінність, одночасно, вирішуючи питання сталого розвитку. Отже, шлях уперед буде складним, але неминучим, особливо з огляду на те, що система вже перебуває у фазі трансформацій. В умовах глибокої геополітичної, економічної та соціальної нестабільності найефективнішими рішеннями у сфері сталого розвитку стануть ті, що здатні стабілізувати міжнародні взаємини та торгівлю, посилити економічну стійкість, зберегти природні екосистеми та підготувати суспільство до нової реальності.

При цьому, варто чітко уявляти загрози і перспективи сталому розвитку, що узагальнено на рис. 1.

Протистояти нинішнім викликам сталого розвитку цілком реально через ефективне управління процесом оптимального розподілу капітальних інвестицій. Тому дослідження оптимального розподілу капітальних інвестицій як основи реалізації цілей сталого розвитку з урахуванням життєво важливих інтересів населення країни є актуальним і важливим як для науки, так і для практики управління.

Загально визнано, що капітальні інвестиції — це витрати на придбання, створення або покращення довгострокових активів, які будуть приносити економічну вигоду більше ніж один рік.

До них відносять будівництво та реконструкцію будівель, споруд; придбання машин, обладнання, транспорту; інвестиції в інженерну інфраструктуру; розробку нових технологій, софту, промислових зразків. Відповідно, їх мета полягає у збільшенні



Рис. 1. Узагальнені загрози і перспективи сталого розвитку
Джерело: авторська розробка

виробничого потенціалу економіки, створенні бази для зростання ВВП, робочих місць, підвищення продуктивності, а в умовах нових викликів вони створюють потенціал протистояння викликам та умови для реалізації цілей сталого розвитку.

З позиції макро- рівня роль і значення капітальних інвестицій для розвитку національної економіки полягає в такому: 1) економічне зростання і потенціал випуску, тобто збільшення капіталу підвищує потенційний ВВП і продуктивність праці; 2) мультиплікаторний ефект, а саме: будівництво, машинобудування, ІТ, логістика отримують замовлення → зростають доходи й зайнятість → розширюється попит у суміжних галузях; 3) технологічне оновлення, зокрема інвестиції в сучасні технології й НДДКР прискорюють дифузю інновацій, підвищують конкурентоспроможність країни та експортний потенціал; 4) інфраструктура та продуктивність усієї економіки, зокрема дороги, енергетика, цифрові мережі, порти знижують транзакційні витрати бізнесу й домогосподарств, формують базу для приватних інвестицій; 5) зайнятість і доходи, тобто прямі робочі місця на стадії реалізації проектів + непрямі у ланцюгах постачання; зростають податкові надходження; 6) регіональний розвиток і згуртованість, тобто капвкладення вирівнюють диспропорції між регіонами, стимулюють урбанізаційні кластери та індустріальні парки; 7) зовнішньоекономічний ефект: ПІІ приносять капітал, технології, управлінські практики; формують довіру інвесторів та кращі стандарти; 8) стійкість і безпека передбачають інвестиції в енергоефективність, «зелену» генерацію, оборону та критичну інфраструктуру зменшують вразливість економіки.

Проте, роль і значення капітальних інвестицій не обмежуються розвитком національної економіки, а мають певний вплив на соціально-економічні системи. Так, з позиції мікро- рівня роль і значення капітальних інвестицій для розвитку підприємств полягає в такому: 1) розширення потужностей і ринку (нові лінії/цехи → більший обсяг продажів, вихід у нові сегменти/географії); 2) зниження собівартості (сучасні верстати, автоматизація, енергоефективність → менші змінні й постійні витрати, краща маржа); 3) підвищення якості і диференціації продукту (нові технології/софт → стабільніша якість, нові функції, сертифікації (ISO, екостандарти)); 4) зростання рівня гнучкості та швидкості (цифровізація (MES/ERP/CRM), роботизація, 3D-друк → коротші цикли, більш швидкий вихід продукту на ринок); 5) зниження ризиків і відповідність регуляціям (екологічні, безпекові, кіберзахисні інвестиції зменшують штрафи та простой); 6) розвиток кадрового капіталу (навчання, HCM-системи, безпечні умови праці → вища продуктивність і утримання персоналу); 7) зростання вартості бізнесу (зростає майбутній вільний грошовий потік, ринкова капіталізація, вартість підприємства).

При цьому, важливо пам'ятати окремі принципи розподілу капітальних інвестицій в економіці: 1) *Баланс між економічними секторами*: інфраструктура (транспорт, енергетика, комунікації) — створює умови для роботи всіх інших галузей; виробництво та інновації (промисловість, ІТ, R&D) — генерує додану вартість і експортний потенціал; соціальна сфера (освіта, охорона здоров'я, культура, спорт) — інвестиції в людський капітал; природоохоронні та кліматичні проекти (екологія, енергоефективність, відновлювана енергетика) — для стійкого розвитку. 2) *Відповідність стратегічним цілям держави*. Наприклад, якщо країна прагне стати ІТ-хабом — більша частка інвестицій у цифрову інфраструктуру, освіту, R&D. Якщо мета енергетична незалежність, то більше капіталу в «зелену» енергетику та модернізацію енергосистем. 3) *Регіональний баланс*. Щоб уникнути надмірної концентрації капіталу в одному місті чи регіоні (як у столиці), інвестиції розподіляють на розвиток менших міст, сільських територій та індустріальних парків. 4) *Відповідність Цілям сталого розвитку (SDGs)*. Розподіл коштів не лише за економічною вигодою, а й з урахуванням соціального та екологічного впливу. Наприклад, інвестиції в транспорт — з акцентом на електротранспорт і скорочення викидів.

Оптимальний розподіл капітальних інвестицій залежить від стану країни. Так, для післявоєнного її відновлення пріоритет належить таким галузям як інфраструктура, житло, енергетика, промисловість, медицина. Щодо економіки стабільного зростання, то тут варто зосередитися більше на інвестиціях у високотехнологічні галузі, освіту, R&D, кліматичні проекти.

Аналіз динаміки капітальних інвестицій України 2010–2024 років за даними Державної служби статистики України [14] дозволяє дійти висновку, що розподіл капітальних інвестицій в країні відбувався недостатньо оптимально через високий рівень викликів і шоків, що не завжди задовольняло життєво важливі інтереси населення (рис. 2). Так, у галузях сільського господарства, лісового та рибного господарства після 2014 р. спостерігається різке зростання частки капітальних інвестицій з 8% до 14% у 2016–2017 рр., що могло бути пов'язано з переорієнтацією експорту та змінами в структурі виробництва після економічної кризи. Після піку йде поступове її зниження, а стабілізація наступила біля 10–11% у 2020–2024 рр. Очевидним є те, що пік зростання збігається з періодом переорієнтації аграрного експорту на нові ринки після 2014 року. Галузь утвердилася як один із головних драйверів економіки, забезпечуючи валютні надходження та зайнятість у сільській місцевості.

Щодо частки капітальних інвестицій у промисловості, то вона є лідер структури протягом усього періоду (30–40%). Проте, спостерігається зниження у 2015 р. (до 32%), відновлення до 36–40% у 2019 р.,

потім йде невелика волатильність, що свідчить про стабільну базову роль промисловості, хоч і з певними коливаннями через шоки, кризи, виклики. Тобто, весь період промисловість зберігає домінуючу роль (30–40%) у структурі ВВП: максимум у 2019 р. (40,7%), мінімум у 2015 р. (32,1%), і незважаючи на зовнішні шоки, промисловість залишається ключовою базовою галуззю, зокрема це стосується металургії, машинобудування, енергетики. Важливо зауважити, що у 2020-х роках її структура змістилася в бік меншої частки важкої промисловості, але з появою нових виробництв середнього технологічного рівня.

Питома вага капітальних інвестицій галузі будівництва у загальній структурі свідчить про високі показники на початку (16% — 2010 рр.), але тривале зниження до 6–7% у 2023–2024 рр. Це пов'язано зі скороченням інвестицій, відтоком робочої сили та підвищенням собівартості будматеріалів. Ймовірно, це також результат зменшення будівельної ак-

тивності під час війни. Галузь нині має обмежений вплив, хоча є потенціал росту у сфері відновлення інфраструктури.

Часта капітальних інвестицій галузі торгівля у загальній структурі відносно стабільна частка (біля 8–10% протягом всього аналізованого періоду). Торгівля залишається важливою підтримуючою галуззю, що відображає адаптивність внутрішнього ринку. Навіть у кризові роки показує гнучкість і стійкість, оскільки адаптується до внутрішнього попиту. Частка онлайн- і роздрібної торгівлі також зростає, але великого впливу на структуру поки не мало.

Часта капітальних інвестицій галузі «Транспорт і логістика» свідчить про значні коливання: від 11.9% (2012 р.) до лише 6–7% (2018–2020 рр.), з подальшим підйомом до 12% у 2022 р. Ця динаміка показує чутливість до зовнішньоекономічної ситуації та вплив воєнних подій. При чому падіння спричинене скороченням транзиту та руйнуванням логістичних ланцюгів після 2014 р.. Останні роки

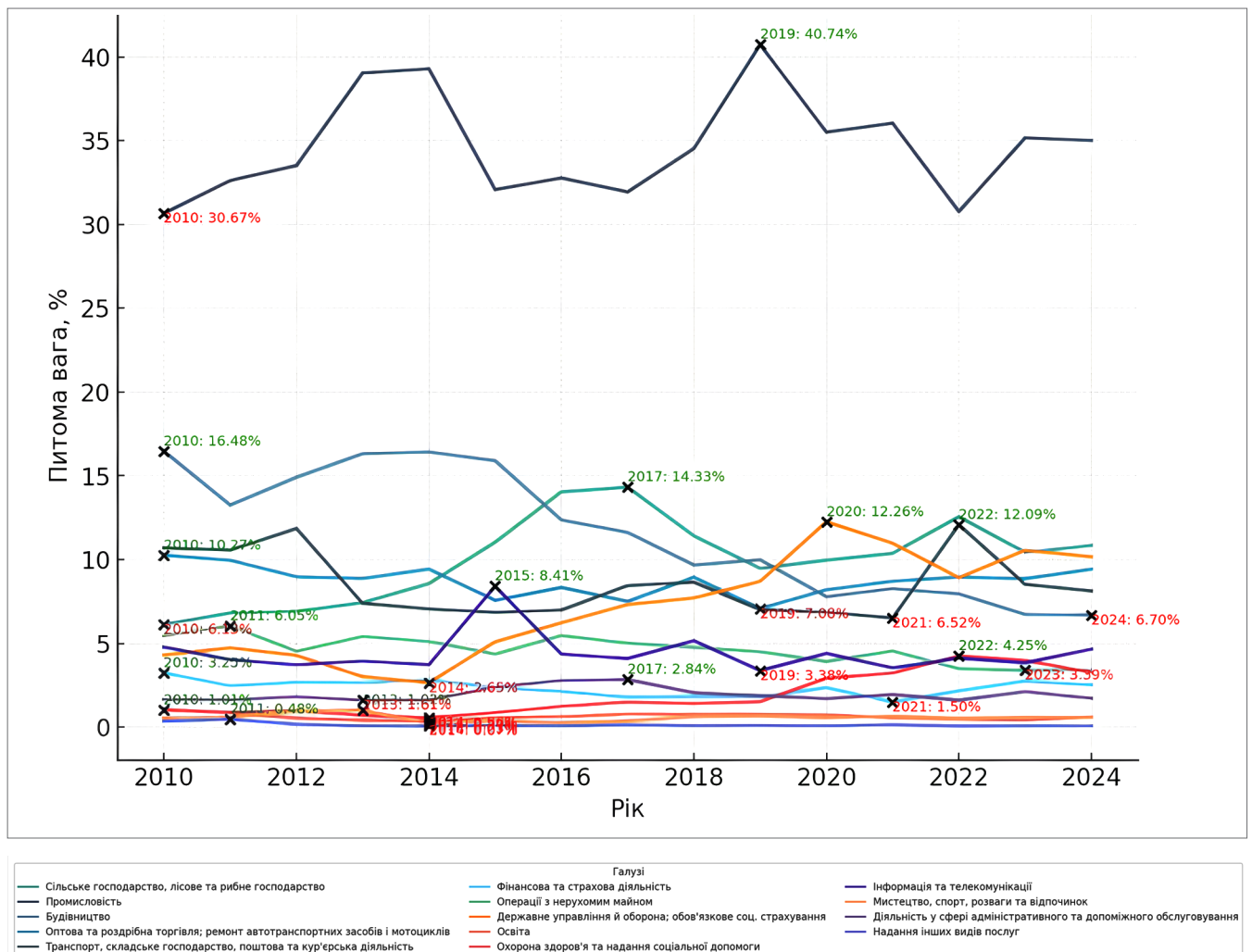


Рис. 2. Графік зміни питомої ваги капітальних інвестицій за сферами національного господарства у загальній структурі 2010–2024 рр. (із піковими значеннями)

Джерело: побудовано авторами на основі даних Державної служби статистики України [15] із застосування технологій Індустрії 5.0

відбувається зростання через розвиток внутрішньої логістики, перевезень, e-commerce, поштових сервісів.

Галузь «Фінансова та страхова діяльність» показала зменшення питомої ваги капітальних інвестицій з 3.2% (2010 р.) до близько 2% у 2020-х у загальній структурі. Це відображає скорочення банківського сектору, падіння довіри до страхових послуг і обмежену фінансову глибину ринку, що демонструє про звуження фінансового сектора відносно загальної економіки. Хоча сектор залишається важливим, його вплив на економічну структуру знизився.

Про часту капітальних інвестицій галузі «Операції з нерухомістю» можна сказати, що після 2011 р. (6%) спостерігається поступове її зниження до 3–4%, що відображає падіння активності на ринку нерухомості. Після 2014 року – замороження частини ринку та падіння інвестицій у нерухомість. Разом із тим, у перспективі є потенціал зростання через відбудову міст і розвиток іпотечних програм.

Спостерігається різке зростання ролі сектора «Державне управління й оборони» після 2014 р. (з 3% до понад 10% у 2021–2024 рр.), що пояснюється підвищенням частки бюджетного фінансування, оборонних і соціальних витрат, а також посиленням ролі держави.

Відбувається стрімке зростання питомої ваги галузі «Охорона здоров'я та соціальна допомога» з 1% у 2010 р. до 3–4% після 2020 р., що показує посилення соціальної функції держави та розвиток медичної сфери (особливо після пандемії COVID-19). Галузь стала одним із найбільш зростаючих секторів соціальної економіки. Особливо після 2020 року — ефект COVID-19 та реформи медицини.

Частка освіти невелика — 0,4–1%. Проте, незважаючи на зниження у 2010-х, сектор зберігає стабільну соціальну вагомість, а вплив пандемії та цифровізації обумовив перехід до гібридних освітніх моделей. При цьому, її економічний внесок у ВВП невеликий.

Питома вага сфери «Інформація та телекомунікації» після 2020 р. стабілізувалася біля 4–5%, що підтверджує стійкий внесок технологічного сектору. Це відображає розвиток ІТ-індустрії, мобільного зв'язку, цифрових сервісів і характеризується значним коливанням: від 3–4% до піку 8,4% (2015 р.).

Частка галузі «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок» дуже мала — 0,2–1%, з незначними коливаннями. Найбільший спад відбувся у 2014–2015 рр., а відновлення – після 2018-го. Тому можемо дійти висновку, що галузь культурно важлива, але має низьку економічну вагу.

Адміністративне та допоміжне обслуговування характеризується часткою, що поступово зростала з 1,6% до ~2–3% у середині 2010-х. Галузь охоплює послуги безпеки, прибирання, HR, оренди, тобто сектор ділових послуг.

Щодо частки інших видів послуг, то найменша категорія — 0,1–0,5%, і залишається стабільно низькою та представляє дрібні побутові й особисті послуги.

Далі узагальнимо пікові значення питомої ваги галузей у загальній структурі національного господарства 2010–2024 рр. (табл. 1).

Отже, структура економіки України поступово змістилась від індустріальної до аграрно-соціальної: частка промисловості знижується, а роль сільського господарства, державного сектору та охорони здоров'я зростає. Водночас відбувається посилення ролі держави та соціальних галузей — після 2014 р. та особливо після 2020 р., що вказує на зростання бюджетного фінансування та витрат на оборону, медицину, соціальну підтримку.

Крім того, технологічні та інформаційні галузі демонструють динаміку росту, але ще не досягли провідної ролі. Разом із тим, будівництво й фінансовий сектор переживають стагнацію, втрачаючи вплив. В результаті рівень диверсифікації економіки підвищився, проте частка секторів із високою доданою вартістю залишається низькою. Тобто, Україна справді перебуває на «роздоріжжі з точки зору шляху вперед».

Україна ефективно реалізує цілі сталого розвитку відповідно до нинішніх викликів і шоків, з врахуванням ситуації війни, що актуалізує необхідність висвітлення результатів аналізу поточної структури інвестицій в економіку України в 2024 році.

Результати аналізу щодо відповідності пріоритетам дозволили побудувати такий рейтинг і дійти певних висновків: 1) Оборона — ~10% (відносно висока частка, але в умовах війни могла б бути ще більшою, залежно від джерел фінансування). 2) Охорона здоров'я — лише ~1,8%, що явно мало, особливо з урахуванням навантаження на медичну систему та потреби у відновленні інфраструктури. 3) Продовольча безпека — ~11% у сільському господарстві; показник адекватний, але потребує модернізації технологій. 4) Транспорт — майже 10%, що добре для логістики та відновлення критичної інфраструктури. 5) Освіта — дуже низька частка (1,1%), що створює ризики для довгострокового розвитку людського капіталу. 6) Екологія/комунальна інфраструктура — <1%, що критично низько з точки зору безпечного середовища та адаптації до кліматичних змін. 7) Промисловість — 35% (найбільша стаття). Це добре з точки зору економічного зростання, але частина цих коштів могла б бути спрямована на життєво важливі соціальні потреби.

Таким чином, можемо дійти висновку про такі переваги як гарне фінансування у 2024 році промисловості, транспорту, оборони та сільського господарства, але недоліком є слабкі місця у медичній сфері, освіті, комунальній інфраструктурі та екології — вони отримують дуже низькі обсяги інвестицій, що може створити соціальні ризики навіть

Таблиця 1

**Пікові значення питомої ваги галузей національного господарства
у загальній його структурі 2010–2024 рр.**

Галузь /Сектор	Максимум, %	Рік максимуму	Мінімум, %	Рік мінімуму	Різниця (макс-мін), п.п.
Промисловість	40.74	2019	30.67	2010	10.07
Будівництво	16.48	2010	6.7	2024	9.78
Державне управління й оборона; обов'язкове соц. страхування	12.26	2020	2.65	2014	9.61
Сільське господарство, лісове та рибне господарство	14.33	2017	6.13	2010	8.2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	12.09	2022	6.52	2021	5.57
Інформація та телекомунікації	8.41	2015	3.38	2019	5.03
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	4.25	2022	0.56	2014	3.69
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	10.27	2010	7.08	2019	3.19
Операції з нерухомим майном	6.05	2011	3.39	2023	2.66
Фінансова та страхова діяльність	3.25	2010	1.5	2021	1.75
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	2.84	2017	1.61	2013	1.23
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1.02	2013	0.23	2014	0.79
Освіта	1.01	2010	0.37	2014	0.64
Надання інших видів послуг	0.48	2011	0.07	2014	0.41

Джерело: ініційовано та побудовано авторами на основі даних Державної служби статистики України [15] із застосування технологій Індустрії 5.0

за стабілізації економіки. Відповідно потребують «доінвестування» медицина, освіта, комунальні послуги та екологічні проекти, зберігаючи при цьому підтримку промисловості та оборони.

При цьому, розподіл інвестицій має відбуватися із врахуванням життєво важливих інтересів (ЖВІ) населення. До сфер ЖВІ населення зазвичай відносять: оборона та безпека (в умовах війни — ключовий

Таблиця 2

Карта відповідності галузей національного господарства цілям сталого розвитку (SDGs)

Сектор	SDGs (карта)
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	SDG2, SDG12, SDG15, SDG14
Промисловість	SDG8, SDG9, SDG12
Будівництво	SDG9, SDG11
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	SDG8, SDG9, SDG12
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	SDG9, SDG11, SDG13
Тимчасове розміщування й організація харчування	SDG8
Інформація та телекомунікації	SDG9, SDG16
Фінансова та страхова діяльність	SDG8, SDG9
Операції з нерухомим майном	SDG11
Професійна, наукова та технічна діяльність	SDG8, SDG9
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	SDG8
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	SDG16
Освіта	SDG4
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	SDG3
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	SDG11, SDG3
Надання інших видів послуг	SDG8

Джерело: ініційовано та узагальнено авторами

пріоритет); охорона здоров'я (медичні послуги, лікарні, обладнання); житлово-комунальна інфраструктура (вода, тепло, енергопостачання); транспорт і логістика (дороги, мости, залізниця для постачання); сільське господарство (продовольча безпека); освіта і наука (довгостроковий людський капітал).

Далі зіставимо секторний розподіл капітальних інвестицій у 2024 році із Цілями сталого розвитку (ЦСР/SDGs) через прозору карту «сектор → SDG» (табл. 2).

Так, найбільшу відповідність потребам фінансування у 2024 році мають: 1) SDG 9 (Інновації та інфраструктура) — $\approx 25.7\%$ (індустрія, транспорт, будівництво, ІКТ); 2) SDG 8 (Гідна праця та економічне зростання) — $\approx 19.5\%$ (індустрія, торгівля, послуги);

3) SDG 12 (Відповідальне споживання і виробництво) — $\approx 17.5\%$ (індустрія, торгівля); 4) SDG 16 (Інституції та врядування) — $\approx 12.5\%$ (держуправління та оборона); 5) SDG 11 (Сталий розвиток міст/спільнот) — $\approx 9.8\%$ (будівництво, транспорт, нерухомість, культура/спорт). Водночас соціальні та «зелено-кліматичні» цілі недофінансовані: 1) SDG 3 (Здоров'я) — $\approx 3.6\%$; 2) SDG 4 (Освіта) — $\approx 0.6\%$; 3) SDG 13 (Клімат) — $\approx 2.7\%$ (через частку транспорту); 4) SDG 2, 14, 15 (Агро/природа/океани) — кожна $\approx 2.7\%$ (через агро-ліс-рибне господарство).

Нижче подано орієнтовну «карту» розподілу капітальних інвестицій між ключовими напрямками з прив'язкою до Цілей сталого розвитку (SDGs) (табл. 3).

Таблиця 3

**Рекомендований оптимальний розподіл капітальних інвестицій для України
(з прив'язкою до SDGs) у повоєнний період**

Напрямок	Орієнтовна частка, %	Ключові пріоритети інвестицій	Відповідні SDGs
Інфраструктура (транспорт, енергетика, цифрові мережі)	38,2%	Дороги/мости/залізниця/порти; модернізація енергосистем і мереж; розвиток широкопasmового інтернету та дата-інфраструктури (Наприклад: залізничні й авто коридори до ЄС; порти/сухі порти; мікромережі та зберігання енергії; 5G/файбер, дата-центри)	SDG 7, SDG 9, SDG 11, SDG 13
Виробництво та інновації (промисловість, R&D, IT)	14,6%	Оновлення основних фондів; індустріальні парки; кластери; автоматизація; R&D; цифровізація виробництв (Наприклад: модернізація фондів, deep-tech акселератори)	SDG 8, SDG 9, SDG 12
Соціальна інфраструктура (освіта, охорона здоров'я, культура, спорт)	14,6%	Модернізація шкіл/університетів; лікарні, медичне обладнання; культурні та спортивні об'єкти якорі громад (Наприклад: лікарні та реабілітаційні центри, TVET/STEM-кампуси, безпечні школи, культурні хаби)	SDG 3, SDG 4, SDG 11
Житловий фонд і відновлення міст	9,0%	Відновлення зруйнованого та будівництво доступного житла; енергоефективна реновація будівель; стійке міське планування (Наприклад: масова відбудова, NZEB-реновації, сталі планування, індустріальні технології будівництва)	SDG 11, SDG 13
Клімат і довкілля (зелена енергетика, вода, відходи, ліси)	9,0%	Відновлювана енергетика; енергоефективність; водопостачання/водовідведення; управління відходами; відновлення екосистем (WASH/TKE, енергоефективність, переробка, біо/сміттєпереробні кластери, відновлення лісів)	SDG 6, SDG 7, SDG 12, SDG 13, SDG 15
Аграрний сектор і продовольча безпека	9,0%	Техніка й зрошення; елеватори й логістика; переробка; сертифікація; агротехнології з вищою доданою вартістю	SDG 2, SDG 12, SDG 15
Безпека й інституції (цифрова держава, судова/податкова інфраструктура)	5,6%	Цифрові реєстри, кіберзахист, інфраструктура публічних послуг; реформи для зниження транзакційних витрат бізнесу (Наприклад: е-реєстри, e-procurement, сервісні суди/податкова для інвесторів)	SDG 16, SDG 9

* Примітки до «карти»

Діапазони в сумі дорівнюють приблизно 100% і можуть коригуватися залежно від етапу відновлення (наприклад, на ранньому етапі — вищі частки інфраструктури та житла).

61,8% спрямовано на «економічне ядро» (інфраструктура + виробництво + агро), 38,2% — на «соціально-екологічне ядро» (соціальна інфра + житло + клімат/довкілля + інституції).

Для моніторингу прогресу рекомендовано прив'язати кожний напрямок до показників SDG (наприклад, частка ВДЕ в генерації — SDG7, індекс якості інфраструктури — SDG9, частка відремонтованого житла — SDG11).

Важливо забезпечити регіональний баланс, доступність фінансування для МСП та «зелені» критерії в закупівлях.

Джерело: авторська розробка

Висновки та перспективи подальших досліджень. Актуалізовано необхідність перегляду порядку денного сталого розвитку та децентралізації управління інвестиційними потоками, бо ефективність капітальних вкладень підвищується, коли вони узгоджені з реальними потребами територіальних громад, враховують соціально-економічні, екологічні та демографічні особливості регіонів, відповідають ЖВІ населення.

Узагальнено та візуалізовано виклики сталому розвитку, що опинився нині «на роздоріжжі».

Візуалізовано зміни питомої ваги капітальних інвестицій за сферами національного господарства у загальній структурі 2010–2024 рр. (із піковими значеннями), а також представлено результати аналізу поточної структури інвестицій в економіці України у 2024 році.

На основі аналізу розподілу капітальних інвестицій за сферами національного господарства зроблено висновок, що структура економіки України 2010–2024 рр. поступово змістилась від індустріальної до аграрно-соціальної — частка промисловості знижується, а роль сільського господарства, державного сектору та охорони здоров'я зростає. Водночас відбувається посилення ролі держави та соціальних галузей — після 2014 р., особливо після 2020 р., що вказує на зростання бюджетного фінансування і витрат на оборону, медицину, соціальну підтримку. Крім того, технологічні та інформаційні галузі демонструють динаміку росту, але ще не досягли провідної ролі. Будівництво й фінансовий сектор переживають стагнацію, втрачаючи вплив. В результаті рівень диверсифікації економіки підвищився, проте частка секторів із високою доданою вартістю залишається низькою. Подібна ситуація може бути викликана зростаючою кількістю викликів, неоптимальним розподілом інвестицій в країні, а такою політикою, яку проводить уряд. Водночас зауважено, що в період нинішніх шоків розподіл капітальних інвестицій має відбуватися відповідно до ЖВІ населення та тісно корелюватися із цілями сталого розвитку.

Представлено карту відповідності сфер національного господарства цілям сталого розвитку (SDGs) та рекомендований оптимальний розподіл капітальних інвестицій для України (з прив'язкою до SDGs) у повоєнний період.

Наголошено, що перспективи подальших наукових розвідок у межах дослідження проблеми переосмислення порядку денного сталого розвитку пов'язані, насамперед, із пошуком нових методологічних підходів до оцінки ефективності розподілу капітальних інвестицій відповідно до місцевих потреб, пріоритетів і рівня якості життя населення. Важливим напрямом є розроблення інтегрованих індикаторів, що дозволять одночасно враховувати економічні, соціальні, екологічні та культурні аспекти розвитку територій.

Подальшого аналізу потребує питання регіоналізації глобальних Цілей сталого розвитку (ЦСР) та адаптації їх до місцевих контекстів із урахуванням соціально-демографічних, ресурсних і екологічних особливостей. Доцільним є створення моделей оптимального розподілу інвестицій між секторами економіки за принципами системного балансу або «золотої пропорції», що сприятиме гармонізації розвитку та зменшенню диспропорцій між регіонами.

Окрему увагу варто приділити дослідженню впливу якості життя на формування інвестиційної привабливості територій, а також ролі соціального капіталу, інституційної довіри та громадської участі у підвищенні ефективності використання капітальних ресурсів. Перспективним напрямом є також використання штучного інтелекту та аналітики великих даних для прогнозування локальних потреб, визначення точок зростання і моделювання соціально-економічних ефектів сталих інвестицій.

Загалом подальші дослідження у цій сфері мають міждисциплінарний характер і можуть стати основою для формування нової парадигми «інвестиційної стійкості», орієнтованої не лише на економічну результативність, а й на довгострокове підвищення якості життя та гармонійний розвиток суспільства.

Література

1. Звіт Сталий розвиток на роздоріжжі. *Офіційний сайт: GlobeScan Incorporated*. URL: <https://globescan.com/2025/07/15/sustainability-at-a-crossroads-report/> (дата звернення: 13.10.2025).
2. Зелені інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. Аналітична доповідь, Центр Разумкова, 2019. 316 с. (дата звернення: 5.09.2025).
3. ArcelorMittal випробовує нову технологію утилізації викидів вуглецю у Бельгії. *Офіційний сайт: GMK Center*. 2020. URL: <https://gmk.center/ua/news/arcelormittal-viprobuvuie-novu-tehnologiju-utilizacii-vikidiv-vugleccju-u-belgii/> (дата звернення: 3.03.2025).
4. Управління сталим розвитком промислового підприємства: теорія і практика: колективна монографія / За ред. д. філософ. н., проф. В. Г. Воронкової, д. е. н., проф. Н. Г. Метеленко. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 588 с.
5. Бондар О. І., Галушкіна Т. П., Унгурян П. Я. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку: монографія. За заг. ред. д. б. н., проф. О. І. Бондаря. Херсон : Олді-Плюс, 2018. 238 с.
6. Бондар-Підгурська О. В. Науково-методологічні засади сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку економіки: монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2016. 531 с.
7. Бондар-Підгурська О. В., Хоменко І. І., Карангва Ч. Науково-методичні аспекти оцінки ефективності управління інноваційним підприємством у контексті реалізації цілей сталого розвитку. *Бізнес-Інформ*. 2020. № 9. С. 172–180.

8. Бондар-Підгурська О. В, Гусак Ю. С., Хоменко І. І. Менеджмент підприємств в умовах Індустрії 4.0 та сталого розвитку: теоретико-методичні засади оцінки. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2025. № 3. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-3-10800>
9. Бондар-Підгурська О. В, Хоменко І. І., Гусак Ю. С. Формування системи оцінки менеджменту підприємств індустрії 4.0 в умовах «сталого розвитку на роздоріжжі». *International Scientific Journal «Internauka». Series: «Economic Sciences»*. 2025. № 10. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-10>
10. Гуменюк Ярослав, Ткачов Захарій. Інвестиції у сталий розвиток: світова практика та перспективи для України. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-62>
11. Квак В. В., Квак С. А. Капітальні інвестиції у забезпеченні сталого розвитку малого та середнього підприємництва. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна*. 2022. Вип. 35. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/download/664/608> (дата звернення: 5.09.2025).
12. Карінцева О. І., Дегтярьова І. Б., Харченко М. О. [та ін.] Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2020. № 3. С. 199–211. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.3-22>
13. Клиновий Д. В. Сталі фінанси: теорія, методологія, практика: монографія / за ред. д. е. н., проф. І. К. Бистрякова. Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2022. 440 с.
14. Скоробогатова Н. Є. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємств в умовах Індустрії 4.0. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2021. № 18. С. 181–191. URL: https://www.researchgate.net/publication/360579136_Investicijne_zabezpecenna_innovacijnogo_rozvitku_pidpriemstv_v_umovah_industrii_40 (дата звернення: 3.03.2025).
15. Основні засоби та капітальні інвестиції. Офіційний сайт: *Державна служба статистики України*. 2025. URL: <https://stat.gov.ua/uk/topics/osnovni-zasoby-ta-kapitalni-investytsiyi> (дата звернення: 13.10.2025).

References

1. GlobeScan Incorporated. (2025). Stalyi rozvytok na rozdorizhzi [Zvit]. <https://globescan.com/2025/07/15/sustainability-at-a-crossroads-report/>
2. Tsentr Razumkova. (2019). Zeleni investytsii u stalomu rozvytku: svitovyi dosvid ta ukraïnskyi kontekst (Analytychna dopovid, 316 s.).
3. GMK Center. (2020). ArcelorMittal vyprobovuie novu tekhnolohiiu utylizatsii vykydiv vuhletsiiu u Belhii. <https://gmk.center/ua/news/arcelormittal-viprobovuie-novu-tehnologiju-utilizacii-vikidiv-vuglecju-u-belgii/>
4. Voronkova, V. H., & Metelenko, N. H. (Red.). (2021). Upravlinnia stalym rozvytkom promyslovoho pidpriemstva: teoriia i praktyka (Kolektyvna monohrafiia, 588 s.). Vydavnychiy dim “Helvetyka”.
5. Bondar, O. I., Halushkina, T. P., & Unhurian, P. Ia. (2018). “Zelena” ekonomika yak pidgruntia ekolohizatsii mistsevoho rozvytku (Monohrafiia, za zah. red. O. I. Bondaria). Oldi-Plius.
6. Bondar-Pidhurska, O. V. (2016). Naukovo-metodolohichni zasady staloho innovatsiinoho sotsialno oriientovanoho rozvytku ekonomiky (Monohrafiia). RVV PUET.
7. Bondar-Pidhurska, O. V., Khomenko, I. I., & Karanhva, Ch. (2020). Naukovo-metodychni aspekty otsinky efektyvnosti upravlinnia innovatsiinym pidpriemstvom u konteksti realizatsii tsilei staloho rozvytku. *Biznes-Inform*, (9), 172–180.
8. Bondar-Pidhurska, O. V., Husak, Yu. S., & Khomenko, I. I. (2025). Menedzhment pidpriemstv v umovakh Industrii 4.0 ta staloho rozvytku: teoretyko-metodychni zasady otsinky. *Internauka. Ekonomichni nauky*, (3). <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-3-10800>
9. Bondar-Pidhurska, O. V., Khomenko, I. I., & Husak, Yu. S. (2025). Formuvannia systemy otsinky menedzhmentu pidpriemstv industrii 4.0 v umovakh “staloho rozvytku na rozdorizhzi”. *Internauka. Economic Sciences*, (10). <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-10>
10. Humeniuk, Ya., & Tkachov, Z. (2024). Investytsii u stalyi rozvytok: svitova praktyka ta perspektyvy dlia Ukrainy. *Економіка та суспільство*, 67. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-62>
11. Kvak, V. V., & Kvak, S. A. (2022). Kapitalni investytsii u zabezpechenni staloho rozvytku maloho ta serednoho pidpriemnytstva. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna*, 35. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/download/664/608>
12. Karintseva, O. I., Dehtiarova, I. B., Kharchenko, M. O., ta in. (2020). Zaluchennia inozemnykh investytsii yak instrument zabezpechennia konkurentospromozhnosti ta staloho rozvytku kraïny. *Visnyk Sumskoho derzhavnogo universytetu. Serii Ekonomika*, (3), 199–211. <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.3-22>
13. Klynovyi, D. V. (2022). Stali finansy: teoriia, metodolohiia, praktyka (Monohrafiia; za red. I. K. Bystriakova). Derzhavna ustanova “Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku NAN Ukrainy”.
14. Skorobohatova, N. Ie. (2021). Investytsiine zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv v umovakh Industrii 4.0. *Економічний вісник НТУУ “КПІ”*, 18, 181–191. <https://www.researchgate.net/publication/360579136>
15. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2025). Osnovni zasoby ta kapitalni investytsii. <https://stat.gov.ua/uk/topics/osnovni-zasoby-ta-kapitalni-investytsiyi>